

# ARUKÜLA PÕHIKOOI ÕPPEKAVA

## Ainevaldkond: VALIKÕPPEAINED

Aruküla Põhikool lähtub Põhikooli riikliku õppekavast:

[9. PK Valikõppeained - Õppekava materjalide veeb - Õppekava materjalide veeb \(projektid.edu.ee\)](http://projektid.edu.ee)

Erisused on kirjeldatud alljärgnevalt:

## ÜLDOSA

### 1.1. Ainevaldkonna ja õppeainete kirjeldus

Ainevaldkonna õppaeineteks on Aruküla Põhikoolis järgmised õppeained:

- Informaatika
- Tekstiõpetus
- Vabaaine:
  - Kodukaitse (Kaitse end ja aita teist valikainest lähtuv)
  - Ettevõtlusõpetus

Ainevaldkonna kirjeldus ja õppe eesmärk:

Valikained on põhikooli õppekava osa, mis annavad õpilastele võimaluse avardada oma teadmisi, arendada isiklikke huvisid ja kujundada teadlikke valikuid tulevase õpitee ning karjääri kavandamisel.

Valikainete eesmärk on:

- siduda õppetöö eluliste oskustega, aidates õpilasel mõista eri valdkondade seoseid ühiskonna ja tuleviku tööeluga;
- toetada enesetundmist, ettevõtlikkust, koostöövalmidust ja vastutustunnet, mis on olulised eluks ja edasiseks õppimiseks;
- pakkuda õpilasele võimalust rakendada oma teadmisi loovalt, probleemilahenduse ja projektõppe kaudu.

Valikainetes rakendatakse aktiivõppevõtteid, uurimuslikku ja loovõpet, praktilisi tegevusi ning koostööd kogukonna ja valdkonna spetsialistidega. Õppeprotsess toetab üldpädevuste, enesejuhtimisoskuste ja väärtuspõhise mõtlemise arengut.

Valikainete hulgast leiab nii praktilise kui loova suunitlusega kursuseid:

- Informaatika – arendab digipädevust, loovust, kriitilist mõtlemist ja oskust kasutada tehnoloogiat teadlikult ja turvaliselt;
- Kodukaitse – kujundab valmisolekut tegutseda turvaliselt eriolukordades, arendab meeskonnatööd, vastutustunnet ja kodanikuteadlikkust;
- Ettevõtlus – toetab ettevõtlikku mõtteviisi, majandusliku kirjaoskuse arengut ja oskust kavandada ning ellu viia oma ideid;
- Tekstiõpetus – arendab eneseväljendust, kriitilist mõtlemist ja oskust kasutada keelt eesmärgipäraselt ning loovalt erinevates olukordades.

Valikainete võimaluste ressurss võib õppeainete lõike varieeruda, lähtuvalt olemasolevast inimressursist.

Kõik valikained toetavad õpilase eneseleidmist ja iseseisvust, arendavad koostööoskusi ja soodustavad eluks vajalike pädevuste kujunemist.

## **1.2. Valdkonnapädevus**

Valikainete kaudu kujuneb õpilase pädevus:

teadlikult õppida, tegutseda ja teha valikuid vastavalt oma huvidele ja tugevustele, rakendades teadmisi ja oskusi loovalt, vastutustundlikult ja koostöös teistega. Samuti toetavad iseseisvust, loovust, tehnoloogilist teadlikkust ja kodanikupädevust, arendades oskust kasutada teadmisi ühiskonna, kogukonna ja isikliku arengu heaks.

### 1.3. Ainevaldkonna õppeainete maht

| Ainekavad on koostatud arvestusega, et kirjeldatud õpitulemused on saavutatavad järgmise soovitusliku tunnijaotuskava korral: |                              |      |      |                               |      |      |                                |      |      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|------|------|-------------------------------|------|------|--------------------------------|------|------|
| Õppeaine                                                                                                                      | Tundide arv<br>I kooliastmes |      |      | Tundide arv<br>II kooliastmes |      |      | Tundide arv<br>III kooliastmes |      |      |
| Arvutiõpetus                                                                                                                  | 1                            |      |      | 2                             |      |      | 1                              |      |      |
|                                                                                                                               | 1.kl                         | 2.kl | 3.kl | 4.kl                          | 5.kl | 6.kl | 7.kl                           | 8.kl | 9.kl |
|                                                                                                                               | -                            | -    | 1    | 1                             | 1    | -    | 1                              | -    | -    |
| Tekstiõpetus                                                                                                                  | -                            |      |      | -                             |      |      | 1                              |      |      |
|                                                                                                                               | 1.kl                         | 2.kl | 3.kl | 4.kl                          | 5.kl | 6.kl | 7.kl                           | 8.kl | 9.kl |
|                                                                                                                               | -                            | -    | -    | -                             | -    | -    | -                              | -    | 1    |
| Vabaaine                                                                                                                      | -                            |      |      | 1                             |      |      |                                |      |      |
|                                                                                                                               | 1.kl                         | 2.kl | 3.kl | 4.kl                          | 5.kl | 6.kl | 7.kl                           | 8.kl | 9.kl |
|                                                                                                                               | -                            | -    | -    | -                             | 1    | -    | -                              | -    | -    |

## 1.4. Üldpädevuste saavutamine, õppekava läbivate teemade käsitlemine ja lõiminguvõimalused ainevaldkonnas

| Üldpädevuste fookus VALIKÕPPEAINETE ainevaldkonna tundides Aruküla Põhikoolis:                       |    |                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| • Kultuuri-<br>väärtuspädevuse<br>saavutamise toetamiseks:                                           | ja | Valikained toetavad väärtus- ja kultuuriteadlikkust, aidates õpilasel mõista tehnoloogia, keele ja ühiskonna rolli kultuuri kujundamisel. |
| • Sotsiaalse<br>kodanikupädevuse<br>saavutamise toetamiseks:                                         | ja | Valikained arendavad vastutustunnet ja aktiivset osalust ühiskonnas.                                                                      |
| • Enesemääratluspädevuse<br>saavutamise toetamiseks:                                                 |    | Valikainete kaudu toetatakse õpilase eneseleidmist ja väärtuste teadvustamist.                                                            |
| • Õpipädevuse<br>saavutamise<br>toetamiseks:                                                         |    | Valikained arendavad iseseisvat ja enesejuhtivat õppimist.                                                                                |
| • Suhtluspädevuse<br>saavutamise toetamiseks:                                                        |    | Valikained toetavad selget ja eesmärgipärast eneseväljendust nii suuliselt kui kirjalikult.                                               |
| • Matemaatika-,<br>loodusteaduste-<br>ja<br>tehnoloogiaalane<br>pädevuse<br>saavutamise toetamiseks: | ja | Valikainetes kujundatakse praktiline arusaam teaduse ja tehnoloogia seostest.                                                             |
| Ettevõtlikkuspädevuse<br>saavutamise toetamiseks:                                                    |    | Kõik valikained toetavad ettevõtlikku ja loovat mõtteviisi.                                                                               |
| Elukestev õpe ja karjääri<br>kujundamine                                                             |    | Valikained aitavad õpilasel näha seoseid õpitu ja tuleviku vahel.                                                                         |
| Keskkond ja jätkusuutlik<br>areng                                                                    |    | Valikainetes kujundatakse arusaam inimese, ühiskonna ja keskkonna vastastikusest seosest.                                                 |

|                                                                                                                                                                                      |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kodanikualgatus ettevõtlikkus                                                                                                                                                        | ja | <p>Valikainete projektid julgustavad õpilasi olema uuenduslikud, märkama ühiskondlikke vajadusi ja kavandama algatusi nende lahendamiseks.</p> <p>Õpilased õpivad kasutama tehnoloogiat ja koostööd kodanikualgatuste, loovprojektide ja ettevõtmiste kavandamiseks.</p> <p>Õpilased saavad õppida, kuidas tehnoloogiat kasutada äriideede genereerimiseks ja planeerimiseks.</p> |
| Kultuuriline identiteet                                                                                                                                                              |    | <p>Õpilased uurivad ja väärtustavad nii eesti kui teiste rahvaste kultuuri, sh digitaalset pärandit.</p> <p>Informaatika, tekstiõpetuse ja kunstiga lõimides luuakse projekte, mis väljendavad isiklikku identiteeti, loovust ja kultuuriteadlikkust.</p>                                                                                                                         |
| Teabekeskond meediakasutus                                                                                                                                                           | ja | <p>Õpilased õpivad kriitiliselt hindama infot, eristama usaldusväärseid allikaid ning kasutama sotsiaal- ja digimeediat vastutustundlikult.</p> <p>Informaatikas uuritakse andmebaase, digimeedia kasutust ja meediakriitikat.</p>                                                                                                                                                |
| Tehnoloogia innovatsioon                                                                                                                                                             | ja | <p>Valikained julgustavad õpilasi kasutama tehnoloogiat loovalt ja vastutustundlikult, arendades probleemilahendus- ja uuendusoskusi.</p>                                                                                                                                                                                                                                         |
| Tervis ja ohutus                                                                                                                                                                     |    | <p>Valikained toetavad teadlikku ja tasakaalustatud eluviisi ning ohutust erinevates keskkondades, s.h. digivahendite kasutamisega seotud tervise- ja ohutusriskide vältimise vajadust.</p>                                                                                                                                                                                       |
| Väärtused ja kõlblus                                                                                                                                                                 |    | <p>Õpilased õpivad austama autoriõigusi, privaatsust ja seadusandlust digikeskkonnas.</p> <p>Arutletakse eetiliste valikute, vastutuse ja käitumise üle nii virtuaalses kui reaalses keskkonnas.</p>                                                                                                                                                                              |
| <b>Lõiming</b> toimub koostöös erinevate ainevaldkondadega ja õpetajatega.                                                                                                           |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Valdkonnasisesed lõiminguvõimalused ja rõhuasetused:                                                                                                                                 |    | Valdkonnaülesed lõiminguvõimalused ja rõhuasetused:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>Informaatika</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Matemaatika – andmete kogumine ja tabelite koostamine, loogiline mõtlemine, algoritmid, diagrammid, arvutused.</li> </ul> |    | <p>Õppetöös ühendatakse eri õppevaldkondi läbi teemade ja projektide, mis arendavad järgmisi valdkondadeüleseid oskusi ja hoiakuid:</p>                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Loodusained – uurimustöö tulemuste esitamine digitaalsete tööriistadega, andmete visualiseerimine, keskkonna- ja teadusprojektide digilahendused.</li> <li>• Kunst ja tehnoloogiaõpetus – digitaalse kunsti, disaini ja 3D-modelleerimise seosed loovtöödega.</li> <li>• Eesti keel ja võõrkeeled – korrektsed e-kirjad, tekstide vormindamine, digisuhtlus, veebipõhised õpiprojektid, keeleõppe rakendused.</li> <li>• Ajalugu ja ühiskonnaõpetus – infoühiskonna areng, e-riik, küberturvalisus, meedia- ja infopädevus.</li> <li>• Ettevõtlus – digitaalne turundus, äriplaanide visuaalne esitus, digivahendite kasutamine projektitöös.</li> </ul> <p><i>Näide lõimitud tegevusest:</i><br/> Õpilased koostavad loodusvaatluste tulemuste põhjal andmetabeli ja infograafika Google Drive'is, mille esitus seob matemaatika, informaatika ja loodusõpetuse.</p> <p>Kodukaitse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ajalugu ja ühiskonnaõpetus – Eesti riigikaitse areng, kodanikuvastutus, julgeolek, kriisid ja kogukondlik tegutsemine.</li> <li>• Kehaline kasvatus – vastupidavus, meeskonnatöö, distsipliin ja koostööoskused praktilistes tegevustes.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Digipädevus ja infooskused – info otsimine, hindamine ja kasutamine, digivahendite teadlik ja turvaline rakendamine kõikides õppeainetes.</li> <li>• Ettevõtlikkus ja karjääriõpe – eesmärkide seadmine, projektide kavandamine, vastutuse võtmine ja teadmiste rakendamine elulistes olukordades.</li> <li>• Kodanikupädevus ja väärtuskasvatus – ühiskonna toimimise, vastutuse ja koostöö mõistmine, demokraatlike põhimõtete väärtustamine.</li> <li>• Loovus ja kultuuripädevus – eneseväljendus eri kunstide ja meediate kaudu, kultuuripärandi mõistmine ja tõlgendamine.</li> <li>• Kestlik areng ja keskkonnateadlikkus – ökoloogiline mõtlemine, vastutustundlik tarbimine ja keskkonnahoidlikud valikud.</li> <li>• Sotsiaalne ja suhtluspädevus – koostöö- ja kuulamisoskus, empaatia ning lugupidav suhtlemine eri olukordades.</li> <li>• Õpipädevus ja enesejuhtimine – eesmärgistamine, enesehindamine ja isikliku arengu teadvustamine.</li> </ul> <p>Lõiminguvõimalused:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Digipädevus ja infooskused - <i>informaatika, eesti keel, võõrkeeled, loodusained, ühiskonnaõpetus, ettevõtlus, kunst, tehnoloogiaõpetus</i></li> </ol> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Andmete otsimine, hindamine ja kasutamine eri ainetes.</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bioloogia ja terviseõpetus – esmaabi, stressijuhtimine, tervislik eluviis, füüsiline ja vaimne vastupidavus.</li> <li>• Geograafia – orienteerumine, loodusmärgid, kaardi ja kompassi kasutamine.</li> <li>• Informaatika – infootsing ja kriisiolukordade kommunikatsioon, simulatsioonid, ohutusalane e-õpe.</li> <li>• Eesti keel – juhendite ja raportite koostamine, eneseväljendus avalikus ruumis.</li> </ul> <p><i>Näide lõimitud tegevusest:</i><br/>Kaitseõpetuse ja kehalise kasvatus ühine metsapäev, kus õpilased harjutavad orienteerumist ja koostavad digitaalset kaardipäevikut Google Mapsi abil.</p> <p>Ettevõtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Matemaatika – eelarve koostamine, protsendid, kasumi ja kulude arvutamine.</li> <li>• Eesti keel ja tekstiõpetus – ärikirjade ja esitluste koostamine, veenev kirjutamine, projektikirjeldused.</li> <li>• Informaatika – digiesitlused, turundusmaterjalid, sotsiaalmeediaplaanid ja digivahendite kasutamine ettevõtluses.</li> <li>• Kunst ja tehnoloogiaõpetus – tootearendus, disain ja visuaalne kommunikatsioon.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Digitaalsete töövahendite kasutamine loov- ja uurimistöös.</li> <li>• Küberturvalisuse ja autoriõiguste teadvustamine igas valdkonnas.</li> <li>• Kriitiline mõtlemine ja meediapädevus: valeinfo, reklaam, manipuleerimine.</li> </ul> <p><i>Näide:</i> õpilased loovad uurimusliku projekti, kus koguvad, analüüsivad ja esitlevad andmeid digitaalselt (Drive, Sheets, Canva, Slides).</p> <p>2. Ettevõtlikkus ja karjääriõpe - <i>ettevõtlus, matemaatika, keeled, informaatika, kunst, ühiskonnaõpetus, tööõpetus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Isiklike huvide ja tugevuste tundmaõppimine.</li> <li>• Väikeste projektide kavandamine ja elluviimine.</li> <li>• Finantskirjaoskus: eelarved, hinnakalkulatsioonid, tulud ja kulud.</li> <li>• Meeskonnatöö ja rollijaotus.</li> <li>• Eesmärkide seadmine, otsuste tegemine ja vastutuse võtmine</li> </ul> <p><i>Näide:</i> õpilased planeerivad heategevusliku ürituse või tooteprojekti, kus kasutatakse nii keele-, arvutus- kui disaini- ja IT-oskusi.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ajalugu ja ühiskonnaõpetus – majanduse toimimine, tarbijaõigused, töömaailm ja karjääriteadlikkus.</li> <li>• Võõrkeeled – rahvusvaheline suhtlus, ingliskeelse ärisõnavara kasutamine.</li> </ul> <p><i>Näide lõimitud tegevusest:</i><br/>Ettevõtlusprojekt, kus õpilased kavandavad toote prototüübi, arvutavad kulu-tulu, disainivad reklaami ja esitlevad seda digitaalselt.</p> <p>Tekstiõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eesti keel ja kirjandus – eri tüüpi tekstide loomine, tekstianalüüs, kirjandite ja arvamusaluste kirjutamine.</li> <li>• Ajalugu ja ühiskonnaõpetus – arutlevad tekstid ühiskondlikel teemadel, argumenteerimine ja allikate kasutamine.</li> <li>• Võõrkeeled – tõlkimine, tekstide võrdlemine ja keeleline täpsus eri keeltes.</li> <li>• Informaatika – digitaalse teksti vormindamine, e-portfolio, blogi või essee veebis.</li> <li>• Kunst ja muusika – loovkirjutamine, visuaalse ja sõnalise väljenduse sidumine.</li> <li>• Ettevõtlus – veenva sõnumi loomine ja esitluste koostamine projektitöös.</li> </ul> | <p>3. Kodanikupädevus ja väärtuskasvatus - <i>kodukaitse, ühiskonnaõpetus, ajalugu, kirjandus, keeled, loodusained, kunst, muusika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eesti riigi ja ühiskonna toimimise mõistmine.</li> <li>• Isiklik vastutus, demokraatia, koostöö ja empaatia.</li> <li>• Inimõigused, keskkonnateadlikkus ja jätkusuutlik areng.</li> <li>• Kogukonnaprojektid ja osalus ühiskondlikes tegevustes.</li> </ul> <p><i>Näide:</i> õpilased analüüsivad ühiskondlikku teemat (nt kliimamuutus, sõda, kodanikuõigused) ja väljendavad oma seisukohta kirjandi, video või esitluse vormis.</p> <p>4. Loovus ja kultuuripädevus - <i>tekstiõpetus, kirjandus, kunst, muusika, informaatika, tehnoloogiaõpetus, ajalugu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Loominguline eneseväljendus sõnas, pildis ja helis.</li> <li>• Kultuuri- ja ajaloopärandi mõistmine ja tõlgendamine.</li> <li>• Mitmekesiste väljendusvahendite kasutamine (film, muusika, tekst, kujutis).</li> <li>• Kunsti ja digitehnoloogia ühendamine.</li> </ul> <p><i>Näide:</i> õpilased loovad kooli ajaloost digitaalse näituse, kasutades kirjutamist, kujundust ja uurimist.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

*Näide lõimitud tegevusest:*

Õpilased loovad ajakirjaartikli kooli keskkonnateemalise projekti kohta, kus ühendatakse tekstiõpetus, informaatika ja loodusained.

Üldised lõimingu suunad kõigi valikainete lõikes

- Kõik kooli valikained toetavad järgmisi ühiseid lõimingujooni:
- digipädevus (infotehnoloogia ja infootsingu kasutamine igas valdkonnas),
- ettevõtlik ja loov mõtlemine,
- kriitiline ja eetiline info kasutamine,
- koostöö ja meeskonnatööoskused,
- keskkonnateadlikkus ja vastutustunne,
- eneserefleksioon ja karjääriteadlikkus.

5. Kestlik areng ja keskkonnateadlikkus - *loodusained, geograafia, kodukaitse, ettevõtlus, informaatika, kunst, ühiskonnaõpetus*

- Ökoloogiline mõtlemine ja säästlik tarbimine.
- Rohetehnoloogiad, taaskasutus, ringmajandus.
- Keskkonnavalused uurimistööd ja digilahendused.
- Ühiskondlik vastutus ja kohaliku kogukonna projektid.

*Näide:* õpilased teevad kampaania „Roheline kool“, koostades reklaammaterjale, videoid ja infograafikat.

6. Sotsiaalne ja suhtluspädevus - *tekstiõpetus, keeled, ühiskonnaõpetus, informaatika, ettevõtlus, muusika, kehaline kasvatus*

- Suhtlemine erinevates olukordades (suuline, kirjalik, digitaalne).
- Konfliktide lahendamine ja koostöö.
- Eneseväljendus ja kuulamisoskus.
- Kriitiline ja lugupidav suhtumine teistesse

*Näide:* õpilased valmistavad ette ja viivad läbi koolis väitluse või arutelupaneeli ühiskondlikul teemal.

7. Õpipädevus ja enesejuhtimine - *kõik valdkonnad*

- Eesmärkide seadmine, ajaplaneerimine, refleksioon.

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Õpioskuste ja töövõtete arendamine (sh digivahendite kasutamine õppimisel).</li> <li>• Enesehindamine ja tagasisidest õppimine.</li> <li>• Vaimse ja füüsilise tasakaalu hoidmine.</li> </ul> <p><i>Näide:</i> õpilased koostavad e-portfoolio oma valikainete töödest ja reflekteerivad oma arengut.</p> |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 1.5. Õppekorralduse erisused (ehk õppe kavandamine ja korraldamine)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lähtutakse õppekava alusväärtustest, õppeaine eesmärkidest ning võimalusel lõimitakse arvutiõpe teiste õppeainetega. Arvutiõpe toimub aktiivõppe ja avastusõppe vormis, mis võimaldab õpilasel ise tundma õppida uusi töövõtteid ja leida uusi lahendusi.</li> <li>• Et tagada õpitust arusaamine, tuleb toetada õpilaste refleksiooni õpitu kohta. Õpilased peavad korrektset emakeelset terminoloogiat kasutades suutma</li> <li>• selgitada oma töövõtteid ning otsuseid.</li> <li>• Õpilastel võimaldatakse lisaks individuaalsete tööülesannete juures ka töötada meeskonnas ja teha rühmatöid, sealjuures kasutatakse erinevaid veebikeskkondi.</li> <li>• Referaatide, tabelite, diagrammide ja esitluste teemad võetakse enamasti teistest õppeainetest, aidates kaasa õppeainete lõimimisele. Sageli on esitluste ja referaatide teemad seotud kodukoha ja kohaliku kogukonnaga.</li> <li>• 5. klassides vahelduvad vabained ühe nädalatunni raames poolaasta kaupa või trimestrite kaupa, olenevalt vabaainete arvust ja ainekava mahust. Üldjuhul on vabaainete ainekava maht 15 – 20 ainetundi.</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 1.6. Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Hindamine toimub vastavalt Aruküla Põhikoolis kehtivale hindamisjuhendile, valikeainetes mitterumbriliseks.

### **1.7. Õppekeskkonna erisused**

Informaatika tunnid toimuvad spetsiaalse sisseseadega arvutiklassis, kus kõikidel õpilastel on nii tarkvaraliselt kui ka riistvaraliselt võrdsed võimalused õppes osalemiseks.

Ettevõtluse ja kodukaitse raames toimuvad praktilised töötoad, külalistunnid, õuesõppe tunnid, asutuste külastused vmt.

## 2. INFORMAATIKA AINEKAVA

### 2.1. Õppeaine kirjeldus

Valikaine Informaatika eesmärk on arendada õpilaste digitaalset kirjaoskust, loovat mõtlemist ja probleemilahendusoskust. Valikaine käsitleb erinevaid informaatika valdkondi, nagu algoritmid, programmeerimine, andmetöötlus, veebidisain, robotika ja tehisintellekt. Valikaine õppesisu on paindlik ja võimaldab õpetajal kohandada seda vastavalt õpilaste huvidele, eelteadmistele ja võimetele. Valikaine toetab õpilaste ettevalmistust digitaalseks kodanikuks olemiseks ja annab neile vajalikud oskused edasiseks õppimiseks ja töötamiseks informaatika valdkonnas.

Informaatika õpetamise põhimõtted põhikoolis on:

- Elulähedus/praktiline kasutatavus;
- aktiivõpe ja loovus;
- uuenduslikkus;
- koostöö;
- teadmusloome;
- tarkvara kasutamine ja avatud sisu;
- turvalisus;
- lõimitus ja sidusus.

Põhikooli informaatikaõppe sisu koosneb üldistatult kahest komponendist, mille omavahelist tasakaalustamist ainekavaga taotletakse:

raalmõtlemine - eluliste ülesannete lahendamise viis, mille puhul kasutatakse algoritmide tundmist ja rakendamist, mustrite tuvastamist, probleemi osadeks jaotamist ja üldistamist;

disainmõtlemine – kasutajakeskne, loov ja koostöine eluliste ülesannete lahendamise viis, sh probleemi määratlemine, vajaduste võrdlemine, mõtlemine, ehitamine ja katsetamine

Informaatika ainekavaga luuakse eeldused integreerida tehnoloogiat ja uuenduslikkust läbiva teemana teistesse õppeainetesse

## 2.2. Teadmised, oskused ja hoiakud kooliastmeti

|              | Teadmised, oskused, hoiakud                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I kooliaste  | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• väärtustab turvalist ja viisakat käitumist digikeskkonnas;</li><li>• kasutab digiseadmeid ja internetti teadlikult ning eesmärgipäraselt;</li><li>• on abivalmis ja teeb digikeskkonnas koostööd kaaslastega;</li><li>• suhtub lugupidavalt teiste inimeste loodud sisusse;</li><li>• on uudishimulik ja avatud uute digioskuste õppimisel;</li><li>• hoolib oma seadmetest ja oskab hoida tasakaalu digitegevuse ja puhkamise vahel.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| II kooliaste | <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• väärtustab turvalist ja eetilist käitumist digikeskkonnas;</li><li>• on uudishimulik ja avatud uute tehnoloogiate õppimiseks ja katsetamiseks;</li><li>• suhtub digiseadmetesse ja internetti töö- ja õppimisvahendina, mitte ainult meelelahutuseks;</li><li>• kasutab digivahendeid õppimiseks, eneseväljenduseks ja probleemide lahendamiseks;</li><li>• hoiab oma andmeid, seadmeid ja privaatsust ning järgib head netikäitumise tava;</li><li>• hindab korrektsust ja täpsust oma digitaalses töös;</li><li>• austab teiste inimeste loodud sisu ja järgib autoriõigusi;</li><li>• teeb digimaailmas koostööd, aitab ja toetab kaasõpilasi;</li><li>• peab oluliseks vaimset ja füüsilist tasakaalu, teades, millal digiseadmetest puhata.</li><li>• oskab hoida tasakaalu digimaailma ja reaalse elu vahel</li><li>• tunneb rõõmu õppimisest ja avastamisest</li></ul> |

|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>III kooliaste</b> | <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. väärtustab turvalisust, eetilisust ja vastutust digikeskkonnas;</li> <li>2. on kriitiline info tarbija ja teadlik andmete kasutaja;</li> <li>3. väärtustab digitaalse loovuse ja tehnoloogia positiivset mõju õppimisele ja ühiskonnale;</li> <li>4. oskab digikeskkonnas teha koostööd ja suhelda lugupidavalt;</li> <li>5. on avatud uutele tehnoloogiatele ja mõistab nende arengu seost karjäärivõimalustega;</li> <li>6. mõistab keskkonnahoidliku digitarbimise tähtsust;</li> <li>7. hindab oma oskuste arengut ja on motiveeritud end digitaalselt edasi arendama.</li> </ol> |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 2.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

|          | Õpitulemused                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Õppesisu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. klass | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 2. klass | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 3. klass | <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. kasutab arvutit ja kooli digikeskkondi iseseisvalt ja turvaliselt;</li> <li>2. logib sisse eKooli ja e-posti keskkonda ning oskab kirjutada korrektse kirja ja lisada faili;</li> <li>3. loob ja salvestab teksti tekstitöötlusprogrammis ning oskab seda lihtsate tööriistadega kujundada;</li> <li>4. otsib internetist teavet ja oskab hinnata, kas leitud allikas on usaldusväärne;</li> <li>5. järgib head netikäitumise tava, kaitseb oma paroole ja mõistab privaatsuse olulisust;</li> </ol> | <p>Õpilane õpib:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• arvuti ja nutiseadme turvalist kasutamist ning failide salvestamist ja avamist;</li> <li>• tekstitöötlusprogrammi (nt WordPad, Google Docs) kasutamist – teksti loomine, parandamine, salvestamine, kujundamine ja printimine;</li> <li>• kooli digikeskkondades (nt eKool) tegutsemist: sisselogimine, sõnumite saatmine ja kodutööde esitamine;</li> <li>• e-posti (Gmail) kasutamist: konto loomine, sisselogimine ja kaheastmeline kinnitamine, kirja kirjutamine ja faili lisamine;</li> </ul> |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | 6. oskab luua ja saata digitaalse töö (nt pilt, joonistus, video) õpetajale;<br>7. tegutseb loovalt ja probleemilahenduslikult programmeerimise mängudes ja loovprojektides;<br>8. hoiab oma seadmeid ja digikeskkonda korras (digihügieen: töö salvestamine, prügifailide kustutamine).                                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• info otsimist internetist, otsingusõnade kasutamist ja usaldusväärsete allikate valimist;</li> <li>• küberturvalisust ja netiketti – turvaline käitumine veebis, salasõnade kasutamine, sõbralikkus ja privaatsuse hoidmine;</li> <li>• multimeedia loomist (nt StopMotion) ja joonistusprogrammide kasutamist;</li> <li>• digitaalse töökorralduse aluseid – kaustade loomine, failide salvestamine ja töö õpetajale saatmine;</li> <li>• lihtsaid loovtöid ja programmeerimise mängulisi algtõdesid (nt visuaalne programmeerimine, robotimängud).</li> </ul> |
| 4. klass | Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> <li>1. kasutab kooli digikeskkondi (nt eKool, e-post, Google Drive) iseseisvalt ja turvaliselt;</li> <li>2. oskab luua, salvestada ja jagada erinevaid digitaalseid faile (tekstidokument, esitlus, pilt või heli);</li> <li>3. kirjutab ja vormindab korrektset e-kirja, järgides viisakus- ja turvanõudeid;</li> <li>4. töötab pilves (Drive'is): loob ja jagab dokumente, kasutab ühistoimetamist;</li> <li>5. tunneb tehisintellekti olemust ja oskab tuvastada selle kasutusvõimalusi õppimises ja loomes;</li> </ol> | Õpilane õpib: <ul style="list-style-type: none"> <li>• kasutama eKooli keskkonda (sh kodutööde esitamine failina ja suhtlemine vestluses);</li> <li>• kasutama e-posti (sisselogimine, sõnumi kirjutamine ja saatmine, manusena faili lisamine, korrektne kirjaviis ja digiturvalisus);</li> <li>• kasutama pilveteenuseid (nt Google Drive): esitluse ja tekstidokumendi loomine, salvestamine, jagamine ja ühine kasutamine;</li> <li>• looma ja muutma lihtsat teksti dokumentides ja esitluses (tekstitöötuse põhitõed – kirjatüübid, joondus, piltide lisamine);</li> </ul>                         |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <ol style="list-style-type: none"> <li>6. kasutab digiseadmeid vastutustundlikult ning oskab luua nendega lihtsat loomingut;</li> <li>7. otsib teavet internetist tõhusalt, valib usaldusväärseid allikaid ja kasutab viitamise põhimõtteid;</li> <li>8. järgib digihügieeni ja oskab hoida oma seadmeid ja andmeid turvalisena;</li> <li>9. mõistab, kuidas tema tegevus veebis mõjutab teisi ning tegutseb digikeskkonnas viisakalt ja vastutustundlikult.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>• tundma tehisintellekti (AI) kasutamise põhimõtteid ja võimalusi õppimisel ning loomingulises tegevuses;</li> <li>• kasutama digiseadmeid (nt nutitelefon, tahvelarvuti) eesmärgipäraselt ja loovalt, sealhulgas loovtööde loomisel (nt CutCup või muu rakendus);</li> <li>• otsima teavet internetist, hindama allikate usaldusväärsust, mõistma autoriõiguste ja viitamise põhimõtteid;</li> <li>• hoidma digihügieeni ja järgima ohutu internetikäitumise reegleid.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 5. klass | <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. kasutab Google Drive'i keskkonda iseseisvalt dokumentide, tabelite ja esitluste loomiseks ning koostöös teistega;</li> <li>2. oskab kasutada tehisintellekti tööriistu õppimise ja loovtööde tegemisel ning mõistab nende kasutamise eetilisi ja turvalisuse aspekte;</li> <li>3. tunneb autoriõiguse põhimõtteid ja oskab korrektselt viidata digitaalsele sisule;</li> <li>4. loob ja töötleb fotosid, videoid ja helifaile, ühendades need lihtsaks multimeediatööks;</li> <li>5. kavandab ja modelleerib lihtsa 3D-objekti (SketchUp, Tinkercad) ning teab 3D-printimise etappe;</li> <li>6. programmeerib visuaalses keskkonnas (nt Scratch) lihtsa juhitava või animeeritud</li> </ol> | <p>Õpilane õpib:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kasutama pilveteenuseid (nt Google Drive): looma ja jagama esitlusi, tekstidokumente ja tabeleid, kasutama tekstitöötluste põhitoõriistu (kujundus, vormindus, piltide ja linkide lisamine);</li> <li>• rakendama tehisintellekti (AI) õppimises ja loomingus: teksti loomisel, tõlkimisel, õigekirja parandamisel ja muusika või piltide loomisel; mõistma AI kasutamisega seotud ohte ja autoriõiguse põhimõtteid;</li> <li>• looma multimeediasisusid (foto, video, helifaile), neid töödelda ja monteerida lihtsate vahenditega ning saata töö õpetajale sobival viisil;</li> <li>• kasutama 3D-modelleerimist (SketchUp, Tinkercad): kavandama lihtsa mudeli, modelleerima ja jälgima 3D-printimise protsessi;</li> </ul> |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <p>lahenduse, kasutades loogilisi käske ja tsükleid;</p> <p>7. järgib digihügieeni ja andmekaitse põhimõtteid: hooldab oma seadmeid, loob turvalisi paroole ja kustutab digiprügi;</p> <p>8. oskab digikeskkonnas viisakalt suhelda ja järgib head netikäitumise tava;</p> <p>9. mõistab tehnoloogia rolli õppimises, loovuses ja ühiskonnas tervikuna.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>• programmeerima visuaalses keskkonnas (Scratch, Edison vms): looma lihtsa programmi või animatsiooni, mõistes algoritmilise mõtlemise põhimõtteid;</li> <li>• järgima digihügieeni põhimõtteid: hooldama nutiseadet, puhastama digiprügi, kasutama turvalisi paroole ning käituma sotsiaalsetes digikeskkondades vastutustundlikult ja lugupidavalt.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 6. klass | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 7. klass | <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. selgitab, mis on infoühiskond ja kuidas Eesti e-riik toimib;</li> <li>2. hindab, kuidas tehnoloogia mõjutab tema igapäevaelu ja ühiskonda;</li> <li>3. kasutab erinevaid veebikeskkondi ja tööriistu õppimiseks, koostööks ja eneseväljenduseks;</li> <li>4. kavandab ja viib läbi miniuuringu, kasutades sobivaid digivahendeid ja andmeanalüüsi;</li> <li>5. järgib turvalise internetikäitumise, digihügieeni ja privaatsuse põhimõtteid;</li> <li>6. tunneb tehisintellekti ja tulevikutehnoloogiate põhialuseid ning oskab hinnata nende võimalusi ja riske;</li> <li>7. loob loova digitaalse töö (nt ajaveeb, esitluse, infograafika, digijoonistus);</li> </ol> | <p>Õpilane õpib:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• mõistma infoühiskonna olemust ja toimimist, sh Eesti e-riigi põhimõtteid, e-teenuseid ning kodaniku rolli digitaalses ühiskonnas;</li> <li>• järgima infoühiskonna reegleid ja väärtusi, mõistes andmete vastutustundliku kasutamise, privaatsuse ja küberturvalisuse tähtsust;</li> <li>• selgitama isikuandmete elukaart, oma digijälge ja selle mõju mainele ning hindama isiklikku digipädevust;</li> <li>• tundma infoühiskonna ohte ja võimalusi, sh küberkuritegevust, valeinfot ja digieetika põhimõtteid;</li> <li>• kasutama internetti suhtlus-, töö- ja õpikeskkonnana, tegutsedes teadlikult erinevates pilvekeskkondades (nt Google, Microsoft, Apple);</li> <li>• kasutama e-posti ja kooli digikeskkondi korrektselt ja eesmärgipäraselt, järgides suhtluseetiketti, privaatsust ja turvanõudeid (nt korrektne kirja</li> </ul> |

|          |                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | 8. analüüsib oma digipädevust ja koostab plaani selle arendamiseks. | <p>vormistus, failide manusena saatmine, automaatne allkiri, kontaktide haldamine);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kasutama Google Drive'i ja muid pilveteenuseid failide loomiseks, salvestamiseks, jagamiseks ja ühistoimetamiseks;</li> <li>• rakendama koostööpõhiseid tööriistu (nt Google Docs, Drive, Forms, Joonistused) info kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks;</li> <li>• koostama väiksemahulise miniuuringu või loovtöö, kasutades erinevaid digitaalseid töövahendeid ja hinnates allikate usaldusväärsust;</li> <li>• mõistma tehnoloogilise innovatsiooni mõju ühiskonnale ja keskkonnale, sh suurandmeid, avaandmeid, asjade internetti, virtuaal- ja liitreaalsust ning tehisintellekti;</li> <li>• hindama tehnoloogia rolli tulevikus ja karjäärivalikutes, mõistes IKT-oskuste olulisust töö- ja igapäevaelus;</li> <li>• arendama loovust, kriitilist mõtlemist ja digieetikat, kasutades digitehnoloogiat eneseväljenduseks, koostööks ja probleemide lahendamiseks.</li> </ul> |
| 8. klass | -                                                                   | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 9. klass | -                                                                   | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

### 3. TEKSTIÕPETUSE AINEKAVA

#### 3.1. Õppeaine kirjeldus

9. klassi tekstiõpetus on süsteemne ja eksamiks ettevalmistav kursus, mis keskendub:

- eri tüüpi tekstide (jutustav, kirjeldav, arutlev) loomisele ja analüüsile,
- kirjutamisprotsessi etappidele (idee, kava, eeltöö, viimistlus),
- keelelisele täpsusele ja stiilile,
- lugemis- ja arutlemisoskuse arendamisele,
- kirjandite ja eksamikirjandi ettevalmistusele.

Õppe peamine eesmärk on arendada õpilase oskust luua eri tüüpi tekste eesmärgipäraselt ja keeleliselt korrektselt, mõista ja analüüsida loetud ning kuulatud tekste ning väljendada oma mõtteid selgelt, loovalt ja põhjendatult.

#### 3.2. Teadmised, oskused ja hoiakud kooliastmeti

|                          | Teadmised                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Oskused | Hoiakud |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|
| <b>III<br/>kooliaste</b> | <p>Ainekava toetab 9. klassis:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• põhikooli lõpueksamiks ettevalmistust (arutlev tekst ja õigekirjaoskused),</li><li>• loovuse ja isikliku väljenduse arendamist,</li><li>• tekstide mõtestamist ja kriitilist lugemisoskust.</li></ul> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. väärtustab korrektset ja sisukat eneseväljendust nii suuliselt kui kirjalikult;</li></ol> |         |         |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ol style="list-style-type: none"> <li>2. suhtub kirjutamisse kui eneseväljenduse ja mõtlemise arendamise vahendisse;</li> <li>3. austab eesti keelt ja peab seda oluliseks osa oma identiteedist;</li> <li>4. on avatud erinevatele arvamustele ning väljendab omi mõtteid lugupidavalt ja põhjendatult;</li> <li>5. väärtustab pingutust ja järjepidevust kirjutamisoskuse arendamisel;</li> <li>6. on loov, tähelepanelik ja analüüsiv tekstide lugemisel ja kirjutamisel;</li> <li>7. oskab näha seoseid kirjanduse, elu ja väärtuste vahel.</li> </ol> |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 3.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

|          | Õpitulemused                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Õppesisu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 9. klass | <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. mõistab, kuidas teksti eesmärk mõjutab selle ülesehitust ja keelekasutust;</li> <li>2. koostab kavapõhise, sidusa ja loogiliselt üles ehitatud teksti;</li> <li>3. kirjutab eri tüüpi tekste (jutustav, kirjeldav, arutlev) vastavalt ülesandele ja olukorrale;</li> <li>4. esitab oma seisukohti arutlevalt, tuues välja põhjendusi ja näiteid;</li> <li>5. kasutab õigekirja- ja vormistusreegleid ning sobivat sõnavara;</li> </ol> | <p>Õpilane õpib:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• mõistma teksti olemust, ülesehitust ja eesmärki;</li> <li>• eristama ja looma jutustavat, kirjeldavat ja arutlevat teksti;</li> <li>• kavandama kirjutist: idee leidmine, pealkirja sõnastamine, mõttekaardi ja kava koostamine;</li> <li>• arendama teksti sissejuhatust, põhi- ja lõiku, kasutades sobivaid sidendeid ja lauseühendusi;</li> <li>• kasutama lausetevahelisi seoseid ning looma sidusat ja loetavat teksti;</li> <li>• kirjutama arutlevat teksti väite ja põhjendusega, arvestades loogilist ülesehitust;</li> <li>• koostama eeltöid ja kavandeid eri teemadel (nt keskkond, haridus, rahu, kodumaa, õnn, raamatud, sport jms);</li> </ul> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>6. analüüsib ja täiustab oma kirjutisi, arvestades saadud tagasisidet;</p> <p>7. mõistab ja kasutab tekstis lausetevahelisi seoseid ning loogilisi sidendeid;</p> <p>8. kirjutab eksamikirjandi ülesehituse ja nõuetele vastava arutleva teksti;</p> <p>9. väljendab oma isiklikku arvamust ja väärtushinnanguid loovalt ja põhjendatult;</p> <p>10. mõistab keele ja teksti rolli mõtlemise, eneseväljenduse ja kultuuri osana.</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• viimistlema oma töid vastavalt õigekirja, stiili ja vormistusnõuetele;</li> <li>• analüüsima oma ja kaasõpilaste tekste (eneserefleksioon, tagasiside andmine ja vastuvõtmine);</li> <li>• tundma eksamikirjandi ülesehitust, hindamiskriteeriume ja kirjutamisprotsessi;</li> <li>• looma loov- ja isikupäraseid kirjutisi, kasutades erinevaid tekstitüüpe ja väljendusvahendeid;</li> <li>• tutvuma müütide ja kirjandustekstidega (nt „Apollon ja Daphne”, „Katku Villu”), sidudes neid oma kirjutiste teemade ja väärtustega.</li> </ul> |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 4. VABAAINETE AINEKAVAD

### 4.1. Õppeaine kirjeldus

5.klassi õppekava raames on kooli õppekavas võimalik ühe ainetunni raames nädalas omandada teadmisi ja oskusi vähemalt kahes erinevas vabaaines. Vabaaine raames pakub kool võimalusi olemasoleva ressursi piires - õpetajate olemasolust lähtuvalt.

Valikus võib olla:

Ettevõtlikkus - eesmärk arendada õppijas ettevõtlikku mõtteviisi, loovust, algatusvõimet ja vastutustunnet, et ta oskaks märgata võimalusi, luua väärtust nii iseendale kui ka ühiskonnale ning teha teadlikke valikuid oma tuleviku kujundamisel. Õppeaine põhineb JAEesti programmide alusel.

Kodukaitse - eesmärk anda Kaitseliidus väljaspool olevatele noortele võimalus osaleda kodanikukasvatuse suunitlusega aines, mis hõlmab Kodutütarde ja Noorte Kotkaste järguõppe ja erikatse teemasid. Aines käsitletakse kolme valdkonda: militaartarkused, metsatarkused ja kriisiolukorrad. Aine raames arendatakse üldpädevusi: kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne- ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, Ettevõtlikkuspädevus.

Vabaainete valikud lisatakse ainekavasse lisavõimaluste tekkimisel.

### 4.2. Teadmised, oskused ja hoiakud kooliastmeti

|              | Teadmised              | Oskused | Hoiakud            |
|--------------|------------------------|---------|--------------------|
| I kooliaste  | -                      |         |                    |
| II kooliaste | Ettevõtlikkuse raames: |         | Kodukaitse raames: |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ettevõtlikkuse ja ettevõtluse mõistet ning erinevust;</li> <li>• ettevõtlikkuse põhikomponente (algatus, vastutus, loovus, koostöö, eesmärgipärasus);</li> <li>• ettevõtlusprotsessi etappe: idee → planeerimine → teostus → hindamine;</li> <li>• lihtsustatud majandusmõisteid: tulu, kulu, kasum, risk, turundus, väärtuspakkumine;</li> </ul> <p>Oskab</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• märgata probleeme ja võimalusi oma ümbruses;</li> <li>• genereerida ideid ja hinnata nende teostatavust;</li> <li>• koostada lihtsat tegevus-plaani, eelarvet ja ajakava;</li> <li>• viia läbi väikeprojekt (nt koolialgatus, minifirma, heategevusprojekt);</li> <li>• esitleda oma ideed suuliselt ja visuaalselt (nt plakat, pitch, esitlus);</li> <li>• kasutada digivahendeid projektitöö toetamiseks (nt Canva);</li> <li>• teha koostööd ja lahendada konflikte meeskonnas</li> <li>• analüüsida oma töö tulemuslikkust ja õppida kogemusest.</li> </ul> <p>Hoiakutelt</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• on avatud uutele ideedele ja väljakutsetele;</li> <li>• väärtustab koostööd ja ausat tegutsemist</li> <li>• on valmis võtma vastutust ja riske;</li> <li>• näitab üles loovust, sihikindlust ja algatus-võimet;</li> <li>• hindab ettevõtlikku käitumist ühiskonnas ja oma rolli selles;</li> <li>• väärtustab kestlikkust ja eetilist mõtlemist ettevõtluses.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• on saanud aimduse Kaitseliidu noorteorganisatsioonide Kodutütred ja Noored Kotkad tegemistest ja võimalustest;</li> <li>• on saanud erinevaid praktilisi oskusi seoses metsatarkuste ning hädaolukordadega;</li> <li>• on saanud teadmisi seoses Eesti militaarmaailmaga;</li> <li>• on arendanud pealehakkamist ja tegutsemisjulgust;</li> <li>• on arendanud meeskonnatöö oskusi.</li> </ul> <p>Taotletavad põhiväärtused</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vastutus</li> <li>• Koostöö</li> <li>• Julgus tegutseda</li> </ul> <p>Taotletavad hoiakud</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Väärtustab loodust ja keskkonda.</li> <li>• Peab tähtsaks turvalisust ja valmisolekut.</li> <li>• Tegutseb koostöiselt ja austab teisi.</li> <li>• Tunneb uhkust oma riigi ja rahva üle.</li> <li>• Väärtustab vaimset ja füüsilist tasakaalu.</li> <li>• On uudishimulik ja õpihimuline praktikas.</li> </ul> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### 4.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

|          | Õpitulemused ja õppesisu<br>ettevõtlikuse raames                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Õpitulemused ja õppesisu<br>kodukaitse raames                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5. klass | <p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rühmatöö</li> <li>• Arutelud</li> <li>• Ajurünnakud</li> <li>• Projektipõhine õpe</li> <li>• Esitlused ja pitch'id</li> </ul> <p>Õpitulemused:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mõistab ettevõtlikkuse ja ettevõtluse olemust ning seost igapäevaeluga.</li> <li>• Suudab tuvastada probleeme ja võimalusi ning pakkuda neile loovaid lahendusi.</li> <li>• Planeerib ja viib ellu väiksemahulise projekti või algatuse.</li> <li>• Oskab koostada lihtsustatud ärimudeli või tegevusplaani.</li> <li>• Suudab teha koostööd ja täita kokkulepitud rolle meeskonnas.</li> <li>• Näitab üles vastutust, järjekindlust ja enesejuhtimise oskust.</li> </ul> | <p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppeaine koosneb nii teooria- kui praktikatundidest.</li> <li>• Praktikatumnid toimuvad nii sise kui välistingimustes.</li> <li>• Välitingimustes toimuvatest tundidest või tundidest, kuhu on vaja kaasa võtta materjale, antakse õpilastele ka enne teada.</li> <li>• Õpilaste käsutuses olevaid õppevahendeid (õpikud, vihikud jm) aines ei ole.</li> <li>• Teemade käsitlemise ajakava varieerub vastavalt aastaegadele ning külalisõpetajate ressurssidele.</li> </ul> <p>Õpitulemused:</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• tunneb ja väärtustab loodust ning käitub vastutustundlikult looduskeskkonnas,</li> <li>• tegutseb turvaliselt ja oskab anda esmaabi,</li> </ul> |

|  |                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Reflekteerib oma õpikogemust ja määratleb oma tugevusi ettevõtliku inimesena.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• oskab kasutada praktilisi oskusi ja töövõtteid ellujäämis- ja kaitsetingimustes,</li> <li>• tegutseb koostöiselt ja näitab initsiatiivi ühistes tegevustes,</li> <li>• mõistab kodanikuks olemise tähendust ja Eesti rikillesi aluseid.</li> </ul> |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|